

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 683 din 02.10.2019

Dosar nr.: 650/2019

Petiția nr.: 5345/16.09.2019

Petent: Forumul Democrat al Germanilor din România

Reclamați:

Obiect: afirmații cu caracter discriminatoriu la adresa minorității germane din România, afirmații care fac trimitere, indirect, și la originea Președintelui României

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1. Forumul Democrat al Germanilor din România cu sediul în Sibiu, str. General Magheru nr. 1-3, jud. Sibiu

Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamațiilor

2.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petentul sesizează CNCD în legătură cu afirmațiile reclamatului la adresa minorității germane din România și care fac trimitere, indirect, la origine șefului statului. *“Totuși, eu nu înțeleg să support și să admit mârțania unui individ care, pentru mine, pentru mine personal, este Untermensch – că tot avem un președinte german-, și care vorbește, după ce am votat eu și colegii mei, despre decizii rușinoase”.*

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților .

5. Părțile au fost citate pentru data de 30.09.2019 la sediul CNCD.

6. La termen s-au prezentat părțile.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

7. Petentul sesizează CNCD în legătură cu afirmațiile reclamatului la adresa minorității germane din România și care fac trimitere, indirect, la origine șefului statului. *“Totuși, eu nu înțeleg să*

suport și să admit mârlnăria unui individ care, pentru mine, pentru mine personal, este *Untermensch* – că tot avem un președinte german-, și care vorbește, după ce am votat eu și colegii mei, despre decizii rușinoase”.

Termenul de “*Untermensch*” se traduce în limba română prin “sub -om” și aparține vocabularului naziștilor și ai susținătorilor eugeniei și se referă la aparținătorii popoarelor neariene, îndeosebi la evrei sau romi.

Petentul susține că reclamatul asociază acest termen sinistru cu calitatea de a fi german în România de azi: “că tot avem un președinte german”, sugerând astfel că membrii comunității germene, prin simpla apartenență la acest grup etnic, împărtășesc sau, cel puțin, simpatizează cu această monstruoasă teorie rasială.

8. De asemenea, petentul susține că reclamatul nu se află la primul derapaj xenofob și discriminator: în luna februarie 2019, în cadrul unei emisiuni televizate a avut un discurs public bazat pe ură, discriminare, xenofobie și informații false, respective “*Practic, suntem intoxicați de către stăpânii noștri care ne călăresc. N-aș vrea să spun stăpânii noștri coloniali din cadrul Germano-Franței și coloniile ei, actuale sau pe care își dorește să li se subordoneze în întregime*”. “*Stăpânii noștri au reușit să creeze un aparat de represiune controlat, culmea, de autohtoni, de românași de-ai noștri pe care, iarăși, eu nu-i consider, ca și pe domnul președinte, a fi români și a ne ține ca pe niște căței care trebuie subordonați, cu nasul în rahat*”.

9. Având în vedere afirmațiile de mai sus, petentul consideră că reclamatul a încălcat prevederile art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată, și solicită constatarea și sancționarea faptei de discriminare.

Susținerile reclamatului

10. Pe cale de excepție, reclamatul invocă prevederile art. 72 al. 1 din Constituția României potrivit căruie declarațiile politice beneficiază de imunitate.

11. Pe fond, reclamatul, prezent la ședința de audieri, a susținut că prima declarație a fost scoasă din context, acesta referindu-se în mod clar la un coleg din Alba Iulia care a afirmat că Hotărârile Parlamentului sunt rușinoase. Acesta susține că a folosit un termen fără a conștientiza gravitatea sa, și nu s-a referit nici la Președintele României, nici la adresa minorității germane din România. Acest coleg a venit de multe ori la Parlament, a vorbit necontrolat la adresa multor colegi din Parlament și, în acest context, a folosit termenul de mai sus.

De asemenea, reclamatul susține că regretă folosirea acestui termen.

12. În ceea ce privește a doua declarație, reclamatul susține că își asumă cele afirmate, întrucât este un drept de exprimare (libertatea dreptului de exprimare.).

V. Motive de fapt și de drept

13. Raportat la inadmisibilitatea plângerii din perspectiva calității persoanei reclamate și incidența art. 84 alin. (2) teza a II-a din Constituția României, reținem că potrivit textului invocat - Art. 72 alin. (1) din Constituția României “*deputații și senatorii nu pot fi trași la răspundere juridică pentru voturile sau pentru opiniile politice exprimate în exercitarea mandatului*.”

Astfel, în soluționarea inadmisibilității plângerii din perspectiva calității persoanei reclamate, Colegiul director va analiza competența de a se pronunța pe declarațiile unui parlamentar care au fost realizate în exercitarea mandatului.

În analiza săvârșirii unor presupuse fapte de discriminare de către un parlamentar sau Președintele României, o mențiune se cere însă a fi făcută: prevederile art. 30 alin. (6) și alin. (7) din Constituția României în vigoare cuprind obligații valabile pentru toți cei care se bucură de libertatea de exprimare și, prin urmare, parlamentarii și Președintele României nu pot fi excluși de la îndeplinirea acestora. (a se vedea "Constituția României – comentată și adnotată" Mihai Constantinescu, Ion Deleanu, Antonie Iorgovan, Ioan Muraru, Florin Vasilescu și Ioan Vida, Regia Autonomă Monitorul Oficial, 1992, comentariu la art. 70 din Constituția României, art. 72 după revizuirea din 2003; I. Muraru ș.a. "Constituția României. Comentarii pe articole." Ed. CH Beck, București, 2008, pag. 683; I. Deleanu, "Instituții și proceduri constituționale – în dreptul comparat și în dreptul român" – Tratat, ed. Servo – Sat, 2003, pag. 529 și pag. 791).

În acest sens s-a exprimat și Curtea Constituțională a României, care prin Decizia nr. 53/2005 arată că "opiniile, judecățile de valoare sau afirmațiile titularului unui mandat de demnitate publică – așa cum este un Deputat, ori cum este conducătorul unei autorități publice –, referitoare la alte autorități (...) rămân în cadrul limitelor libertății de exprimare a opiniilor politice, cu îngrădirile prevăzute de art. 30 alin. (6) și (7) din Constituție" (I. Muraru ș.a. "Constituția României. Comentarii pe articole." Ed. CH Beck, București, 2008, pag. 791).

Având în vedere cele prezentate, în analiza săvârșirii unei fapte de discriminare de către un parlamentar sau de către Președintele României nu are relevanță dacă aceștia au săvârșit presupusa faptă de discriminare în exercițiul mandatului sau nu. În ambele situații operează limitările prevăzute la art. 30 alin. (6) și alin. (7) din Constituția României.

14. Raportat la speță, e de avut în vedere că orice luare de cuvânt de către un Deputat este percepută de cetățeni ca realizată în calitatea sa oficială, tocmai prin faptul că acesta își păstrează calitatea pe toată perioada mandatului.

Declarațiile unui parlamentar au o pondere foarte mare și un impact mult mai puternic asupra cetățenilor, din cauza poziției publice ocupate.

Pentru considerentele de mai sus, se respinge inadmisibilitatea plângerii din perspectiva calității persoanei reclamate și incidența art. 84 alin. (2) teza a II-a din Constituția României, urmând să se analizeze obiectul petiției din perspectiva presupusei depășiri a limitei libertății de exprimare prin încălcarea demnității umane.

În fapt, declarația, obiect al plângerii, **nu se încadrează în limitele libertății de exprimare**, astfel cum este consacrat acest drept în legislația internă și în convențiile internaționale privind protecția drepturilor omului, respectiv în jurisprudența internă și internațională.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie **prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

Prima condiție, existența unei prevederi legale, a normei juridice care stipulează ingerința statului în exercitarea dreptului la liberă exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, modificată și republicată. Textele normative sunt **previzibile și accesibile**, conforme cu standardele consacrate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Ingerința să urmărească un scop legitim

Scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în dreptul la libera exprimare, în speța de față, s-ar putea identifica prin necesitatea protecției demnității persoanelor de origine germană din România, respectiv a președintelui României.

Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane.

15. Protecția demnității unei persoane aparținând unei anumite categorii constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane, inclusiv președintele statului legat de originea acestora – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

Prin urmare, Colegiul director reține că folosirea **termenului “Untermensch (în română sub-om) – că tot avem un președinte german”** și asocierea acestui termen cu președintele statului constituie discriminare potrivit prevederilor art. 2 alin.1 și art. 15 din OG nr. 137/2000 republicată. Acest termen aparține vocabularului naziștilor și ai susținătorilor eugeniei și se referă la aparținătorii popoarelor neariene, îndeosebi la evrei sau romi. Termenul în cauză a devenit infam atunci când naziștii l-au folosit pentru a descrie „oameni inferiori” non-arieni, denumiți „masele din est”, adică evrei, romi și slavi (polonezi, sârbi și ruși).

De asemenea, Colegiul director reiterează opiniile istorice, potrivit cărora după începerea războiului cu Uniunea Sovietică, Heinrich Himmler, comandantul trupelor SS publica o broșură cu titlul “Der Untermensch”, prin care instiga populația Germaniei naziste împotriva popoarelor slave. Cei denumiți erau Priviți ca inferiori arienilor, existând posibilitatea de a fi exterminați.

16. Nu în ultimul rând, Colegiul director reține că reclamatul nu se află la primul derapaj discriminator, acesta făcând și altele afirmații într-o emisiune Tv din februarie 2019 cu precăderea la persoanele aparținând etniei gemane: *“Practic, suntem intoxicați de către stăpânii noștri care ne călăresc. N-aș vrea să spun stăpânii noștri coloniali din cadrul Germano-Franței și coloniile ei, actuale sau pe care își dorește să li se subordoneze în întregime”*. *“Stăpânii nostril au reușit să creeze un aparat de represiune controlat, culmea, de autohtoni, de românași de-ai noștri pe care, iarăși, eu nu-i consider, ca și pe domnul președinte, a fi români și a ne ține ca pe niște căței care trebuie subordonați, cu nasul în rahat”*.

Prin urmare, faptele sesizate **depășesc limitele libertății de exprimare, constituie fapte de discriminare, se impune constatarea unei contravenții și aplicarea unei sancțiuni contravenționale ca instrument juridic.** (a se vedea și jurisprudența CNCD Hotărârea nr. 211/29.04.2015, Hotărârea nr. 104/07.03.2018)

Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director, cu unanimitate de **voturi pentru**, decide următoarele:

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, declarațiile nu se încadrează în limitele libertății de exprimare prevăzute de art.2 alin.(8) din același act normativ
2. Sancționarea reclamatuluicu amendă contravențională în valoare de 2000 lei, potrivit art.2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. Nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. O copie a hotărârii se va transmite părților:

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Amenda contravențională se va plăti la Direcția de Impozite și Taxe a municipiului Galați, conform Ordonanței nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU TATIANA VERONICA

Data redactării: 31.10.2019

Redactat și motivat: Asztalos Csaba Ferenc
Angelica Paraschiv Gergely

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.